

The Role Of Digital Technologies And Artificial Intelligence In English Language Teaching

M.M. Abdukadirova

Student of SamDCHTI

Scientific supervisor: S.U. Rasulova

Acting Associate Professor of SamDCHTI, PhD

Annotation

This article analyzes the importance of using digital technologies and artificial intelligence (AI) tools in the process of teaching English, their role in developing students' motivation, independent learning abilities and language skills. It also covers the integration of learning analytics systems based on artificial intelligence into the educational process, their capabilities in supporting an individual approach and inclusive education. The article also considers ways to effectively organize the educational process using modern pedagogical technologies.

Keywords: digital technologies, artificial intelligence, English language teaching, digital pedagogy, learning analytics, interactive learning.

Annotatsiya

Ushbu maqolada ingliz tilini o'qitish jarayonida raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt (AI) vositalaridan foydalanishning ahamiyati, ularning o'quvchilarning motivatsiyasi, mustaqil o'rganish qobiliyati va til ko'nikmalarini rivojlantirishdagi o'rni tahlil qilinadi. Shuningdek, sun'iy intellekt asosidagi o'quv tahlili (learning analytics) tizimlarining ta'lim jarayoniga integratsiyasi, ularning individual yondashuv va inklyuziv ta'limni qo'llab-quvvatlashdagi imkoniyatlari yoritiladi. Maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalar yordamida ta'lim jarayonini samarali tashkil etish yo'llari ham ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt, ingliz tili o'qitish, raqamli pedagogika, o'quv tahlili, interaktiv ta'lim.

So'nggi yillarda ta'lim sohasida raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt (AI) vositalarining jadal rivojlanishi ingliz tilini o'qitish metodikasiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Raqamli vositalardan foydalanish o'quvchilarning bilim olish jarayonini faollashtiradi, ularni mustaqil o'rganishga undaydi hamda o'quvchi markazli yondashuvni ta'minlaydi. Bugungi kunda ingliz tilini o'qitishda mobil ilovalar, onlayn platformalar, interaktiv o'yinlar, sun'iy intellekt asosidagi dasturlar va multimediya vositalaridan keng foydalanilmoqda. Bunday texnologiyalar nafaqat o'quvchilarni dars jarayoniga jalb etadi, balki ularning eslab qolish, talaffuzni to'g'rilash, nutq va yozma ko'nikmalarini rivojlantirishga ham samarali yordam beradi.

Raqamli texnologiyalar ta'lim jarayoniga moslashuvchanlik, qulaylik va interaktivlik olib kirdi. Ularning yordamida o'quvchilar istalgan joyda va istalgan vaqtda ta'lim olish imkoniga ega bo'ldilar. Eng ko'p qo'llaniladigan raqamli vositalarga quyidagilar kiradi:

Til o'rgatuvchi mobil ilovalar (Duolingo, Memrise, Babbel): so'z boyligini kengaytirish, grammatikani mustahkamlash va talaffuzni yaxshilash uchun qulay vositalardir.

Onlayn videolar va podkastlar: autentik materiallardan foydalanish orqali tinglab tushunish va talaffuzni rivojlantirish imkonini beradi.

Interaktiv testlar va o'yinlar: o'quvchilarning bilimini sinovdan o'tkazish, o'yin orqali o'rganishga rag'batlantirish va tezkor teskari aloqa olish imkonini beradi.

Ijtimoiy tarmoqlar va onlayn muloqot platformalari: ingliz tilida yozish, suhbatlashish va madaniyatlararo muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bunday vositalar o'quvchilarni darsdan tashqari vaqtda ham til bilan shug'ullanishga undaydi, bu esa o'rganish jarayonini uzluksiz davom ettirishga imkon yaratadi. Raqamli pedagogika va o'qituvchining

yangi roli: raqamli texnologiyalar faqat bilim manbai emas, balki yo'l-yo'riq ko'rsatuvchi, maslahatchi va koordinatsiya qiluvchi shaxs sifatida faoliyat yuritadi.

- ✓ Raqamli pedagogika o'qituvchidan quyidagi kompetensiyalarni talab etadi:
- ✓ Raqamli manbalarni tahlil qilish va ularning ishonchligini baholash;
- ✓ O'quvchilarga mustaqil o'rganish imkonini yaratish;
- ✓ Hamkorlikdagi o'quv faoliyatini tashkil etish;
- ✓ raqamli savodxonlikni va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish;
- ✓ xavfsiz onlayn muhitni ta'minlash va raqamli etikani o'rgatish.

Demak, raqamli pedagogika o'qituvchini yangi zamonaviy kompetensiyalar bilan qurollantiradi va uning o'quv jarayonidagi rolini yanada faol qiladi.

Sun'iy intellekt va o'quv tahlili tizimlari. Sun'iy intellekt (AI) va o'quv tahlili (learning analytics) texnologiyalari ingliz tili o'qitish jarayonida individual yondashuvni kuchaytiruvchi muhim vosita hisoblanadi. AI asosidagi tizimlar o'quvchilarning o'quv faoliyatini tahlil qiladi, ularning til o'rganishdagi muvaffaqiyati va ehtiyojlarini aniqlaydi. Shunga ko'ra, dastur o'quvchilarga individual o'quv yo'nalishini taklif etadi.

Masalan: Talaffuzni avtomatik tahlil qiluvchi AI tizimlari o'quvchining og'zaki nutqini aniqlaydi va to'g'rilash bo'yicha tavsiyalar beradi. Grammatik xatolarni aniqlovchi dasturlar (Grammarly, Write&Improve): yozma ishlarni real vaqt rejimida tahlil qiladi. Chatbotlar va virtual yordamchilar: o'quvchilarga interaktiv muloqot muhitini yaratadi. Bundan tashqari, AI texnologiyalari inklyuziv ta'limni qo'llab-quvvatlaydi. Masalan, eshitishida nuqsoni bo'lgan o'quvchilar uchun subtitrlar yaratish, disleksiyasi bor o'quvchilar uchun esa matnni ovoqli o'qish imkonini beradi. O'quv tahlili tizimlari o'quvchilarning darslardagi faolligini, ishtirokini, topshiriqlarni bajarish tezligini va o'zlashtirish darajasini kuzatadi. Bu tizimlar orqali o'qituvchi o'quvchining o'zlashtirishdagi qiyinchiliklarini erta aniqlab, mos choralarni ko'rishi mumkin. Afzalliklar va muammolar:

- Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellektning afzalliklari:
- O'quvchilarda yuqori motivatsiyani shakllantiradi;
- Mustaqil va individual o'rganish imkonini yaratadi;
- To'rt asosiy til ko'nikmasini (tinglash, gapirish, o'qish, yozish) kompleks rivojlantiradi;
- Real vaqt rejimida teskari aloqa va o'z-o'zini baholash imkonini beradi;
- Ta'lim jarayonini qulay, interaktiv va moslashuvchan qiladi.
- Shu bilan birga, ayrim muammolar ham mavjud:
- Raqamli vositalardan noto'g'ri foydalanish yoki ularni yetarlicha bilmaslik;
- Internet va texnik infratuzilmaning cheklanganligi;
- Ma'lumotlar xavfsizligi va shaxsiy maxfiylik masalalar:

Sun'iy intellekt tizimlarida yuzaga keladigan axborot tarafkashligi (bias) va etik muammolar. Shu bois, o'qituvchilarning texnologik savodxonligini oshirish, raqamli etikani chuqur o'rganish hamda AI vositalaridan mas'uliyatli foydalanishni yo'lga qo'yish muhimdir. Xulosa qilib aytganda, ingliz tilini o'qitishda raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish ta'lim jarayonining samaradorligini oshiruvchi, zamonaviy va innovatsion yondashuvdir. Bu vositalar o'quvchilarni faol, ijodkor va mustaqil fikrlovchi shaxslar sifatida shakllantirishga xizmat qiladi. Kelajakda sun'iy intellekt, o'quv tahlili, virtual va qo'shimcha reallik texnologiyalarining ta'lim tizimiga yanada chuqur integratsiyalashuvi kutilmoqda. Shu bois o'qituvchilar o'z faoliyatida texnologiyalarni samarali qo'llash, ularni tanqidiy baholash va o'quvchilarga raqamli dunyoda to'g'ri yo'l ko'rsatish ko'nikmalariga ega bo'lishlari zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

Khalil, M., Slade, S., & Prinsloo, P. (2023). Learning Analytics and Inclusiveness in Education. Расулова, С. У. (2022). В. ИРВИНГ ИЖОДИДА "АЛ-ХАМРО" РОМАНИДАГИ АРАБЧА СЎЗЛАРИНИНГ АСОСИЙ ТУРЛАРИ ВА ТАРЖИМАШУНОСЛИК

МУАММОЛАРИ. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2(5), 862-871.

Sokhiba, R. (2023). DEVELOPING SPEAKING SKILL WITH “THINK-PAIR-SHARE” TECHNIQUE. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 23(8), 105-108.

ULUGBEKOVNA, R. S. (2020). The First Period of Washington Irving's.

Rasulova, S. U. (2021). INTERPRETATION OF THE EASTERN SUBJECT IN THE WORK OF WASHINGTON IRVING. ББК 74.48 К90, 282.

Oxford, R. (2017). Teaching and Learning Vocabulary in the Digital Age. Oxford University Press.

Warschauer, M. (2020). The Role of Technology in Language Learning: Past, Present, and Future. TESOL Quarterly.

British Council. (2023). Digital Pedagogies in English Language Teaching.

UNESCO. (2022). AI in Education: Balancing Innovation and Ethics.